

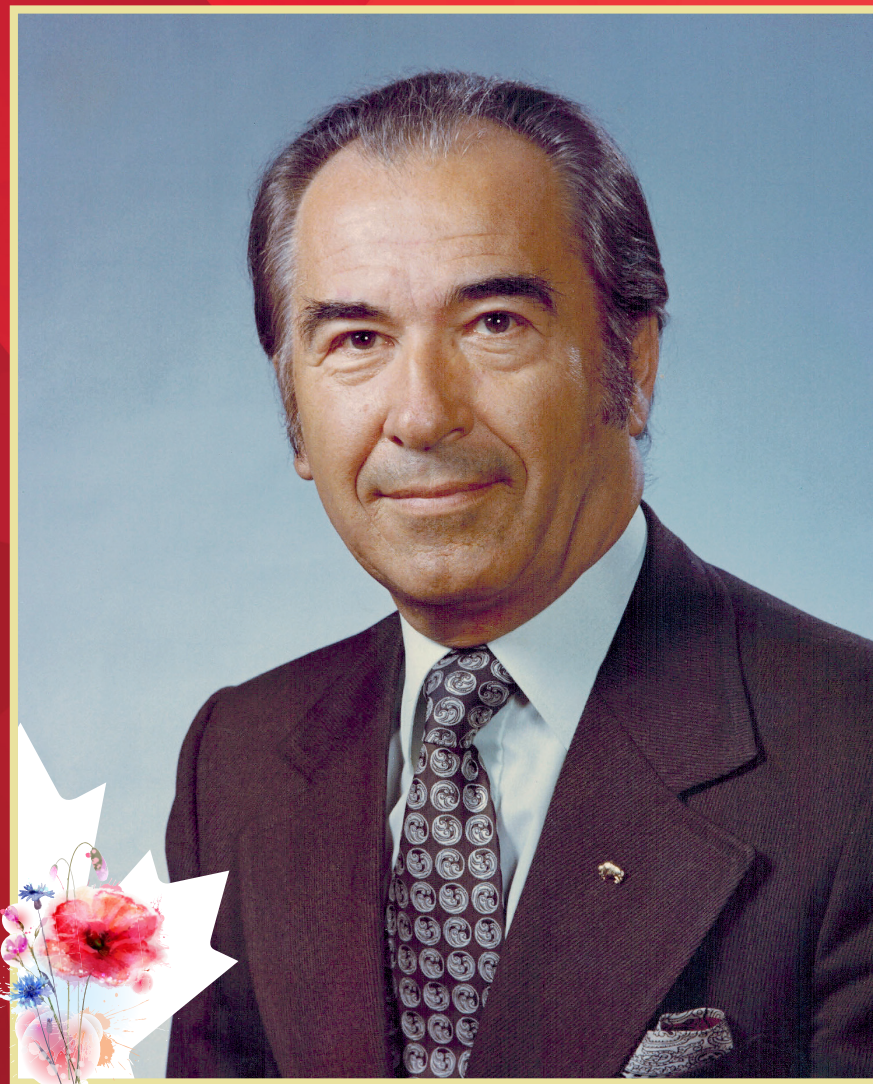
СЕНАТОР ПАВЛО ЮЗИК

очима його доньки Вікторії Карняк

Кожна країна, відзначаючи найважливіші історичні дати, вшановує кращих із кращих своїх синів і дочок, які поклали власне життя на вівтар служіння народу. Ось і тепер, коли Канада святкує 150-річний ювілей, як не згадати сенатора Павла Юзика, українця, який відстоював політику мультикультуралізму Країни кленового листка? 23 роки його невтомної, послідовної, наполегливої праці в Сенаті, титанічні зусилля щодо прийняття і гарантування Канадою як державою принципу партнерства всіх народів, які зробили свій вклад в її розвиток і процвітання, принесли цій воістину легендарній особистості національне визнання. "Канада стала багатшою і кращою завдяки Павлу Юзику", - писала "Ukrainian Weekly" у некролозі з приводу його смерті.

Виважений політик, борець і оптиміст, він заслужив повагу всіх етнічних спільнот Канади, зокрема української, до якої належав, якою опікувався, про необхідність єдності та міцності якої говорив, дбав і... вірив. У серпні 2016 минуло 30 років відтоді, як зупинилося полум'яне серце Павла Юзика, тож йому, як не прикро, не довелося бачити Україну незалежною, про що він мріяв усе життя і чому, безперечно, порадіє, чим буде пишатися, споглядаючи землю своїх предків з небес.

Близькі, друзі та колеги - усі, хто знав пана Юзика, згадують його як людину надзвичайно цікаву і щиру, принципову і з почуттям гумору, готову завжди захистити і допомогти будь-кому, хто цього потребує. Донька Павла Юзика пані Вікторія Карняк - колишній президент UNF - OG, директор фундації UNF, розповість читачам "Разом" більше про нього як сім'янина, про його захоплення, згадає деякі випадки з його життя тощо.

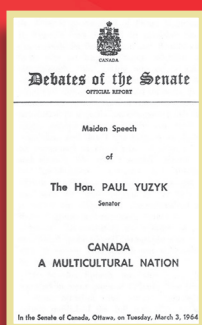
Пан Павло Юзик - людина легендарна, і Вам як доньці, напевно, говорити про нього водночас і просто, й непросто. Яким він назавжди залишився у Вашій та родинній пам'яті?

Коли ми, його діти, тепер згадуємо минуле, у ньому неодмінно присутній наш люблячий, добрий і зразковий батько. Він завжди заохочував нас бути кращим та привчав робити добрі справи. Батько як патріотичний український канадець великої віри і захисник прав людини сам працював над тим, щоб Канада стала кращою, та своїм прикладом надихав інших робити внесок у позитивні зміни в країні. На жаль, він не побачив здійснення мрії свого життя - вільної і незалежної України, тому що його не стало у 1986 році.

Донині принагідно люди розказують мені про вплив сенатора Юзика на їх життя. Пригадую, як на похороні батька в базиліці Нотр-Дам в Оттаві до мене підійшов вартовий Сенату і розповів, що сенатор Юзик, на відміну від багатьох парламентарів, ніколи не заходив вранці в Парламент, не зупинившись, щоб привітатися з ним і запитати про родину. Тато досяг багато в житті, але завжди пам'ятав своє скромне минуле.

Павло Юзик з дружиною Марією та дітьми Верою, Вікторією, Евангеліною та Теодором після призначення в Сенат

У Канаді символом її мультикультурної державної політики став сенатор Юзик, і тому його ім'я особливо часто згадується в ЗМІ, на різних святкових заходах нині, у час відзначення 150-річного ювілею країни. Звідки взялася у нього думка про мультикультуралізм, коли вона зародилась і чому так гаряче її він відстоював?

Я думаю, з'явилася вона в нього ще в юні роки, бо зазнавав зневаги і приниження в різноетнічному районі Ріверсайт (Riverside in Saskatoon), де виріс.

Англо-канадців дедалі більше турбувала значна кількість небританських іммігрантів, які поселялися в Преріях. Дискримінація, яку відчув батько на собі (наприклад, при пошуках місця роботи вчителя він вислав 77 листів-анкет, і всі були відхилено, аргументуючи переважно відмову тим, що він "чужинець", а "чужинцям" не можна довіряти навчання своїх дітей), яку часто спостерігав у ставленні до представників інших етнічних меншин у Канаді, спонукала його боротися з цією несправедливістю.

Безперечно, особистий досвід тата, що знав про дискримінацію не з чужих слів, зміцнив його громадянську свідомість та сформував потім позицію щодо необхідності мультикультуралізму як державної політики. Він говорив: "Якщо вони називають мене "чужинцем", коли я народився в Канаді, це, безумовно, означає, що Канада потребує змін".

Спочатку батько займався політикою як волонтер. Я пам'ятаю, як дівчиною ходила з татом перед виборами від дверей до дверей, роздаючи агітаційні буклети за Даффа Робліна. Коли Павло Юзик став сенатором, його перша промова була присвячена мультикультуралізму (Maiden Speech on Multiculturalism). Він наполягав на тому, що Канада з її інклюзивним суспільством повинна проводити політику мультикультуралізму, у такий спосіб визнаючи внесок усіх канадців у процес будівництва держави. Батько передбачав, що мультикультурність Канади стане моделлю для світу. Діяльність Павла Юзика як історика, політичного і громадського діяча, автора 5 книг, засновника першого Прогресивного консервативного клубу українських канадців (1958 р.) зробила його значною постаттю на політичній арені Канади.

Розкажіть, будь ласка, пані Вікторіє, чого сенатор Юзик, як батько, навчав своїх дітей і що кожен з вас перейняв від нього. Ваші дитячі та дорослі враження від батька-політика надто різняться?

Ваше запитання змушує мене посміхнутися. До того, як батько став сенатором, він був професором, і нам, дітям, здавалося, що він завжди використовував час, який ми проводили разом, щоб навчати нас, як бути цілеспрямованими, поінформованими та позитивними. Я ще не ходила до школи, але батько щодня перевіряв мене, влаштовуючи вікторину, чи добре я засвоїла 10 нових слів, які вводила до свого словникового запасу. Коли він їздив за кордон, ми, діти, часто писали йому листи, і вони поверталися з його виправленнями.

Він сам був лідером і хотів, щоб його діти також були ними. Ми старалися не підвести тата: брали активну участь і обиралися президентами чи на інші виконавчі ролі в українських студентських організаціях SUSK (Ukrainian Canadian Students Union) та "Альфа-Омега", заснованих батьком. Я, брат і сестри були задіяні в "Обнові", співали в українському студентському хорі, а ще активно працювали в МУНО (Молодь Українського Національного Об'єднання).

Коли батько пішов у політику, ми були вже дорослими і розуміли, що поряд з нами гарна і добра людина, дисциплінована й мотивована, з чіткими цілями та уявленням про правильне й неправильне, яку хотілося наслідувати. Перед смертю тато сказав мені, що йому зарано йти з життя, бо багато справ ще не зроблено.

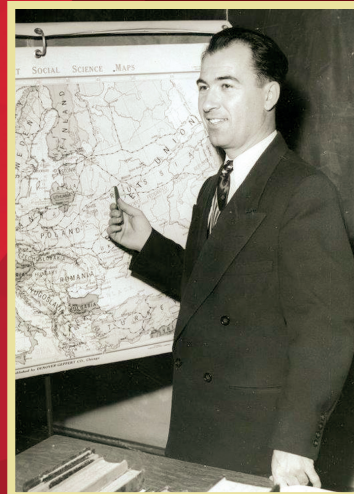
Батьки Павла (по центру) Мартин та Катерина Юзик з дітьми. Саскатун, 1930 р.

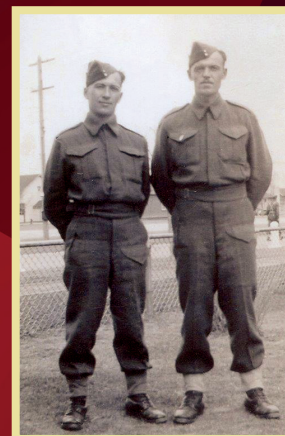
Весілля, 1942 р.

Великдень

Професор східно-європейської історії в університеті Манітоби

Павло Юзик (зліва) - офіцер канадської армії

Проголошення політики мультикультуралізму. Конгрес українців Канади, Вінніпег, 1971 р. Подружжя Юзик з Прем'єр-міністром П'єром Трюдо.

Інавгурація Інституту молодіжного лідерства ім. П. Юзика, Торонто, 2009 р. Зліва направо: Т. Підзамецький, Вера Юзик, Тед Юзик з дружиною Ліцією, Вікі Карпак (Юзик) з сином Павлом

Сенатор Юзик знайомить доньку Веру з принцом Чарльзом

Зустріч з патріархом Йосифом Сліпим

З кращим другом сенатором Rheel Belisle

Сенатор Юзик - представник Канади в НАТО

Ваша мати Марія - берегиня дому, вправна вишивальниця і писанкарка - була другом і опорою своєму чоловікові. Розкажіть більше про неї, історію їх знайомства та, зокрема, про мамине ставлення до політичної діяльності пана Юзика.

Першим місцем роботи батька стала школа (однокімнатний будиночок) у невеличкому селі Хаффорд (Hafford, Saskatchewan), де він навчав 1-10 класи. Моя мама тоді навчалась у 8 класі, і це вся здобута нею освіта. Вчитися далі змоги не мала, бо треба було допомагати батькам - фермерам, працюючи разом з ними на землі.

Ось у цій школі вони і зустрілися. Мама була красуня на все село, а батько абсолютний непримітний. Вони одружилися кілька років по тому і мали нас, 4 дітей. Так як батько продовжував навчання та наукову роботу (закінчив магістратуру в США та докторатуру (PHD)), то мама ростила нас на дуже обмежені ресурси - стипендію за його академічні успіхи. Було дуже скрутно, і мама, щоб поставити якусь їжу на стіл, пекла пампушки і робила писанки, а я їх продавала по вулицях. До речі, пекла вона чудово, люди нерідко чекали, щоб я вийшла з пампушками.

Мати завжди підтримувала тата, була поряд з ним на більшості офіційних заходів, де він мав промови. Для неї, дочки фермера, це було зовсім інше життя, але вона прийняла зміни і робила все, щоб бути гідною дружиною сенатора. Вона була дивовижною матір'ю і другом, вірною дружиною та коханням усього життя батька.

Сенатор Юзик, як відомо, в молоді роки займався спортом, грав на скрипці та навіть керував оркестром. Яким своїм юнацьким захопленням він залишався вірний усе життя?

Так, в юності у батька було багато улюблених занять: спорт, музика, акторство та інші. В старшій школі грав у хокей, баскетбол, футбол, був членом команди спринтерів та пізніше - капітаном чоловічої футбольної команди та тренером дівочої баскетбольної команди педагогічного коледжу, де навчався в 1932-33 роках.

До 1939 року він був диригентом та грав на скрипці в оркестрі МУНО (UNYF - Ukrainian National Youth Federation of Canada), який створив у 30-х роках для поширення української культури, залучення нових членів, а також для підтримки підпільної визвольної боротьби ОУН під проводом Коновальця. Організація МУНО, придбавши літак, фінансувала льотну школу в Ошаві. Її підтримували і тренувалися там 1600 членів МУНО, які до початку Другої світової війни фізично та психологічно готові були йти воювати, і багато хто з них першим виступив до Канадських збройних сил.

Звичайно, з роками тато за браком часу та зі зміною пріоритетів у кар'єрі змушений був розпрощатися з деякими юнацькими захопленнями і активним відпочинком.

Сенатор Юзик був надзвичайно зайнятою людиною: політика, наукова діяльність, громадська праця. Як він усе встигав і як любив відпочивати?

У своїй поминальній промові д-р Богдан Боцюрків назвав мого батька "свічкою, що горіла з обох кінців". Так, тато був надзвичайно зайнятий і водночас добре організований. Він піднімався щодня о 7 ранку, слухав за сніданком новини, в літаках чи поїздах писав свої виступи, редагував книги або контролював написання кандидатських дисертацій. Будучи сенатором, викладав кілька курсів в Оттавському університеті та магістерські програми.

Тато був пристрасно відданий своїй справі до кінця життя. Навіть тоді, коли йому було поставлено смертельний діагноз - рак, він нікому не розповідав про це і зумів спростувати прогнози лікаря, проживши ще три роки. Його кандидатуру було

подано на посаду генерал-губернатора Канади, батько вважав, що етнічний генерал-губернатор - це прогрес для Канади. Він був налаштований робити світ кращим усіма способами, але рак вбив його на 73-у році.

Відпочивали ми сім'єю у своєму котеджі в Gatineau Hills, а пізніше тато купив будинок у Флориді, де він любив рибалити, плавати в океані чи просто бути в українській громаді, яку утворив там близько 45 років тому.

Ходять легенди про те, що пан Юзик, хоч і обіймав високу посаду, допомагав кожному, хто по неї до нього звертався, зокрема емігрантам з Радянського Союзу. Можливо, Ви пам'ятаєте якусь історію щодо цього?

Легенди дуже правдиві. У ті часи в Парламент Канади, зокрема в кімнату Сенату, де працював батько, міг зайти кожен відвідувач у супроводі охоронця. Люди часто йшли до нього, знаючи, що він дотримується "політики відкритих дверей". Сенатор Юзик завжди прагнув допомогти людині у розв'язанні її проблем, тому світло в його кабінеті не гасло й тоді, як усі парламентарії йшли додому.

Він тісно співпрацював зі Службою імміграції та громадянства (Immigration and Citizenship), часто втручаючись, якщо українцям відмовляли у в'їзді в Канаду або членам їх сімей було відмовлено у продовженні візи. Завдяки батькові тоді, у час "холодної війни" Канади з Радянським Союзом, багато хто отримав схвальну відповідь на запит про дозвіл на імміграцію, люди це цінували і не забували. Я знайшла в татовому архіві лист від Мирослава Джохана, в якому автор з вдячністю згадує про допомогу, надану сенатором Юзиком його матері. У конверті ще була банкнота 1918 р. номіналом 500 гривень.

Ваш батько за заслуги перед Канадою та Україною удостоївся багатьох нагород і відзнак як за життя, так і після смерті. Назвіть, будь ласка, найпам'ятніші, що стали реліквією у Вашій родині.

Дійсно, є багато батькових медалей, відзнак, сертифікатів, почесних знаків і подарунків. Хоча він цінував усі, я думаю, що Золота медаль Тараса Шевченка, Медаль Світового конгресу українців, Орден св. Григорія Великого та Мальтійський хрест були для нього найдорожчі.

До 150-річчя Канади Канадська етнокультурна рада спільно з етнічними засобами масової інформації провела Гала в Торонто 24 червня 2017 року (у день народження мого батька) і посмертно вшанувала його красивою нагородою Canadian Maple Leaf Award з написом "За ініціативу, натхнення, відданість, прихильність та значну роль у розвитку та збагаченні мультикультурності в Канаді".

В одній своїй книзі батько написав: "Міру людської вартості можна визначити лише через 25 років після його смерті". Наша сім'я рада, що канадська преса та уряд Канади визнали батьків внесок через 31 рік після його смерті.

У Канаді запроваджено нагороду ім. сенатора Павла Юзика, якою щорічно відзначають заслуги людей у певних сферах. Розкажіть про неї детальніше.

Так, нагорода була започаткована у 2009 році для увіковічнення заслуг та значення новаторської спадщини покійного сенатора Павла Юзика, якого в Канаді знають як "батька мультикультуралізму". Вперше нагорода ім. сенатора Юзика була представлена Джейсоном Кенні - міністром громадянства, імміграції та мультикультурності колишнього прогресивного консервативного уряду, і відзначаються нею люди, котрі, як і покійний сенатор Юзик, продемонстрували високі досягнення у популяризації мультикультурності. Першим у 2009 році нагороду отримав Джон Яремко - політик, перший український канадець, обраний до законодавчого органу Онтаріо.

На жаль, незважаючи на занепокоєння, висловлені членами парламенту, Конгресом українців Канади та етнокультурними групами, ліберальний уряд відмінив цю нагороду.

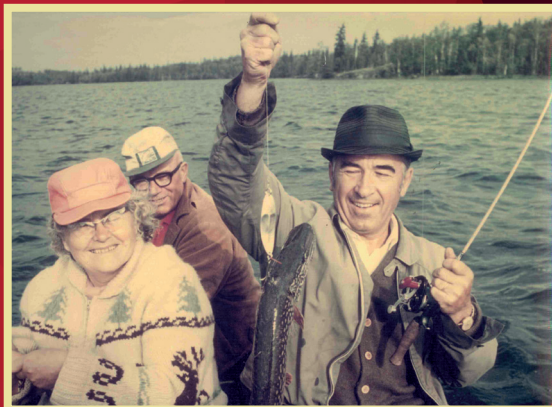
Спілкувалась Вікторія Матвієнко
razom.media

З пластунами

Сенатор Юзик з переможницями конкурсу краси

На відпочинку

Життя сенатора Юзика залишиться вічним нагадуванням про те, як багато можна зробити.

🍁
Він був дипломатом, який робив те, що вважав морально правильним, а не політично доцільним.

🍁
Павло Юзик вважав, що українська громада повинна мати одну спільну мету, а її роз'єднаність і розбрат призводять до поразок.

🍁
Його поради були завжди зваженими і надихаючими.

🍁
У присутності пана Юзика кожен відчував, що завжди є надія, завжди є причина бути оптимістом.